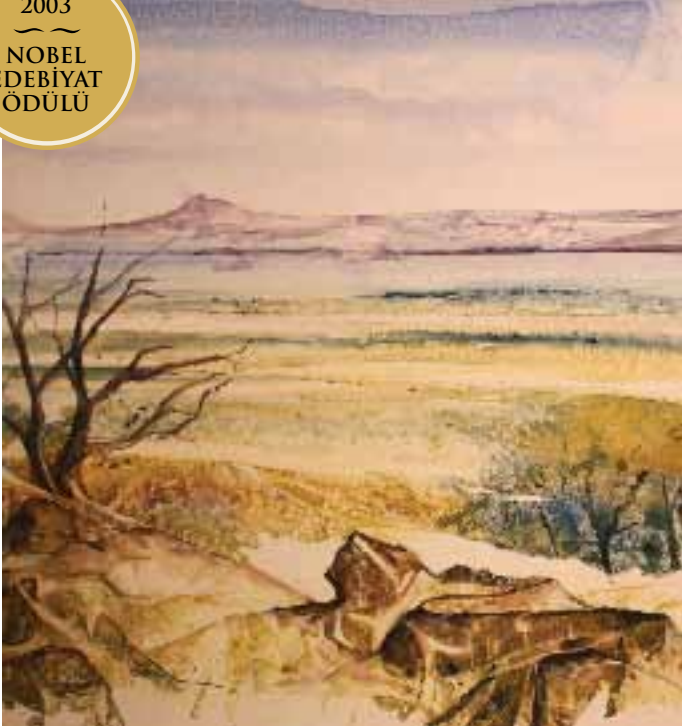

J.M. COETZEE

TAŞRA
HAYATINDAN
MANZARALAR

2003

NOBEL
EDEBİYAT
ÖDÜLÜ

Çeviri: SUAT ERTÜZÜN

J. M. COETZEE
TAŞRA
HAYATINDAN
MANZARALAR

Can Yayınları 1983

Scenes from Provincial Life: Boyhood, Youth, Summertime, J.M. Coetzee

BOYHOOD: Scenes from Provincial Life

© 1997, J.M. Coetzee

YOUTH: Scenes from Provincial Life II

© 2002, J.M. Coetzee

SUMMERTIME: Scenes from Provincial Life

© 2009, J.M. Coetzee

© 2011, Can Sanat Yayınları Ltd. Şti.

Bu eserin Türkçe yayın hakları Peter Lampack Agency, Inc. 551 Fifth Avenue, Suite 1613 New York NY 10176-0187 USA aracılığıyla alınmıştır.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Haziran 2011

Bu kitabın 1. baskısı 2000 adet yapılmıştır.

Yayına hazırlayan: Seçkin Selvi

Kapak tasarımı: Ayşe Çelem Design

Kapak resmi: © iStockphoto.com / Mark Atkins

Kapak baskı: Azra Matbaası

İç baskı ve cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-1322-4

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

www.canyayinlari.com

yayinevi@canyayinlari.com

J. M. COETZEE
TAŞRA
HAYATINDAN
MANZARALAR

ROMAN

2003 NOBEL EDEBİYAT ÖDÜLÜ

İngilizce aslından çeviren

Suat Ertüzün

J.M. Coetzee'nin Can Yayınları'ndaki diğer kitapları:

Utanç, 2001

Petersburg'lu Usta, 2003

Romancının Romanı, 2004

Barbarları Beklerken, 2005

Yavaş Adam, 2006

Michael K, 2006

Kötü Bir Yılın Güncesi, 2009

J.M. COETZEE, 1940'ta Güney Afrika'nın Cape Town kentinde doğdu. Avukat bir babayla öğretmen bir annenin oğlu olan Coetzee, Cape Town Üniversitesi'ni bitirdikten sonra Teksas Üniversitesi'nde edebiyat doktorasını tamamladı, 1972'de Güney Afrika'ya dönerek Cape Town Üniversitesi'nde ders vermeye başladı. İki uzun öyküden oluşan ilk kitabı *Dusklands* 1974'te yayımlandı. Coetzee, bu yapıtında, Vietnam'daki Amerikalılar ile Güney Afrika'da Hollandalı yerleşmeciler arasındaki koşutlukları irdeliyordu. Yazarın *Barbarları Beklerken* adlı romanı, 1980'de Güney Afrika'daki büyük bir saygınlığı olan Central News Agency Edebiyat Ödülü'ne değer görüldü. İngiltere'nin en saygın edebiyat ödülü olan Booker Ödülü'nü ise 1983'te *Michael K: Yaşamı ve Yaşadığı Dönem* adlı romanıyla, 1999'da da *Utanç* adlı yapıtıyla, iki kez aldı. Aynı zamanda seçkin bir deneme yazarı olan Coetzee, 2003'te Nobel Edebiyat Ödülü'ne değer bulundu.

SUAT ERTÜZÜN, 1971 yılında Hollanda'da doğdu. İlkokulu Hollanda'da, ortaokul ve liseyi İstanbul'da okudu. Boğaziçi Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü 1996'da bitirdi. Bir süre bankacılık ve turizm sektöründe çalıştıktan sonra tamamen çeviriye yöneldi: Coetzee, Necib Mahfuz, Kiran Desai, Ronan Bennett, Sybille Bedford, Rudolfo Anaya, John Banville gibi yazarlardan çeviriler yaptı.

İçindekiler

ÇOCUKLUK	11
GENÇLİK	181
YAZ MEVSİMİ	359
Defterler	361
Julia	374
Margot	439
Adriana	505
Martin	550
Sophie	563
Defterler: tarihsiz bölümler	585
Yazarın notu	605

Çocukluk

1

Worcester kasabasının dışında, demiryoluyla Ulusal Karayolu'nun arasındaki bir sitede yaşıyorlar. Sitenin sokakları ağaçların adını taşısa da henüz ortada ağaç yok. Adresleri, Kavaklı Cadde, 12 numara. Tüm evler yeni ve birörnek. Hiçbir şeyin bitmediği kızıl killi kocaman parseller tel çitlerle birbirinden ayrılmış. Arka bahçelerin her birinde odayla banyodan ibaret birer müstemilat var. Hizmetçileri olmamasına rağmen oraya “hizmetçi odası” ve “hizmetçi banyosu” diyorlar. Hizmetçi odasını ardiye olarak kullanıyorlar: gazeteler, boş şişeler, kırık bir koltuk, eski bir lifli yatak.

Bahçenin bir ucuna bir kümes yapıp içine yumurtlaması beklenen üç tavuk koyuyorlar. Fakat tavuklar gelişmiyor. Yağmur suyu killi topraktan sızmadığı için havuzcuklar halinde bahçede birikiyor. Kümes leş kokulu bir batağa dönüyor. Tavukların fil derisini andırır bacaklarında koca şişlikler oluşuyor. Aksiliği tutan marazlı kuşlar yumurtlamayı hepten bırakıyor. Annesi, Stellenbosch'taki kız kardeşine danışıyor ve ancak dillerinin altındaki çıkıntılı kabuklar kesip çıkarılırsa yine yumurtlamaya başlayacakları cevabını alıyor. Böylece tavukları birer birer dizlerinin arasına alıp gagaları açılana kadar gırtlaklarını sıkıyor ve bir bıçağın ucuyla dillerine davra-

nıyor. Tavuklar cıyaklayıp kıvranıyor, gözleri yuvalarından uğruyor. Oysa őrperip uzaklaşıyor. Annesinin parça eti mutfak tezgâhına çarpıp kuşbaşı doğramasını düşünüyor; kanlı parmaklarını düşünüyor.

En yakın dükkânlar, okalıptüslerin sıralandığı çirkin yolun bir buçuk kilometre ilerisinde. Sitedeki kutu gibi eve hapsolan annesinin bütün gün silip süpürmekten başka yapacak işi yok. Yelin estiği her seferinde kapı altlarından, pencere çatlaklarından, saçak altlarından, tavan-daki bitişme yerlerinden aşıboyası renkli incecik bir kil tozu vuruyor. Gün boyu süren bir fırtınanın ardından ön duvarın eteğinde santimetrelerce toz yığılmış oluyor.

Elektrikli süpürge alıyorlar. Annesi, tozu gümbürtülü karnına çeken ve üstünde bir engeli aşar gibi atlayan gülümser kırmızı bir gulyabaninin olduğu süpürgeyi her sabah oda oda dolaştırıyor. Bir gulyabani: Niçin?

Elektrikli süpürgeyle oynuyor, kâğıtları yırtıp şeritlerin rüzgârdaki yapraklar gibi hortumdan yukarı uçuşunu izliyor. Hortumu sıra halindeki karıncaların üstüne tutuyor, onları ölümüne emiyor.

Worcester'da karınca var, sinek, kıyamet gibi pire var. Worcester, Cape Town'dan yalnızca yüz elli kilometre uzakta olmasına rağmen burada her şey daha kötü. Çoraplarının üstünde halka halinde pire ısırığı, ısırıkları kaşıdığı yerde yara kabukları var. Bazı geceler kaşınmaktan uyuyamıyor. Cape Town'dan niçin ayrılmaları gerektiğini anlayamıyor.

Annesi de huzursuz. Keşke bir atım olsa, diyor. En azından *veld*'de¹ at binerdim. At mı, diyor babası: Lady Godiva mı olmak istiyorsun?

Annesi at almıyor. Onun yerine hiç haber vermeden

1. (Afrikaans) Afrika kıtasının güneyini betimleyen ve fundalıklardan çalılık ve bozkırlara kadar çeşitlilik gösteren açık arazi; çayır. (Ç.N.)

bir bisiklet alıyor, ikinci el, siyaha boyalı bir kadın bisikleti. Bisiklet o kadar iri ve ağır ki, bahçede onu kendi denemeye kalkınca pedalları çeviremiyor.

Annesi bisiklet binmeyi bilmiyor; belki at binmesini de bilmiyordur. Basit olduğunu düşünerek aldı bisikleti. Şimdi de ona öğretecek birini bulamıyor.

Babası sevincini gizleyemiyor. Kadınlar bisiklet binmez, diyor. Annesi boyun eğmiyor. Bu evde mahpus kalmayacağım, diyor. Özgür olacağım.

Başta annesinin bisiklet sahibi olmasını harika bulmuştu. Hatta annesi ve erkek kardeşiyle birlikte Kavaklı Cadde'den aşağı bisiklet üstünde giderken hayal etmişti kendini. Fakat annesinin ancak dik kafalı bir sessizlikle karşılayabildiği babasının şakalarını işittikçe şimdi bocalıyor. Kadınlar bisiklet binmez: Ya babası haklıysa? Annesi ona bisiklet öğretecek kimseyi bulamıyorsa, Reunion Parkı'nda hiçbir ev kadını bisiklet binmiyorsa belki de sahiden kadınların bisiklet binmemesi gerekiyordu.

Annesi bahçede tek başına öğrenmeye çalışıyor. Bacaklarını iki yandan ileriye uzatarak tavukların kümesine doğru iniyor. Bisiklet devrilip duruyor. Bisikletin kadranı olmadığı için annesi düşmüyor, yalnızca gidona tutunarak saçma bir şekilde sendeliyor.

Annesine tepki duymaya başlıyor. O akşam babasının şakalarına o da katılıyor. Bunun nasıl bir ihanet olduğunun farkında. Artık annesi yapayalnız.

Gelgelelim, annesi kararsızca, sallantıyla da olsa, pedalları çevirmek için tüm gücünü harcayarak da olsa bisiklet binmesini öğreniyor.

Okulda olduğu sabahlar annesi Worcester'a seferler yapıyor. Onu bisikleti üstünde yalnızca bir kere görüyor. Beyaz bir bluzla siyah etek giyiyor. Kavaklı Cadde'den aşağı, eve doğru gidiyor. Saçları rüzgârda akıyor. Bir kız gibi genç görünüyor, genç, taze ve gizemli.

Babası, duvara dayalı ağır siyah bisikleti her gördüğünde onunla ilgili şakalar yapıyor. Şakalarında Worcesterlular, bisikleti güçlkle kullanan kadını ağız açık izlemek için işlerini güçlerini bırakıyorlar. Onunla alay ederek, *Bas! Bas!* diye sesleniyorlar: Hadi! Şakaların hiçbir komik yanı olmasa da o ve babası gülüyorlar. Annesine gelince; hazırcevap değil, öyle bir yeteneği yok. “Gülün bakalım,” diyor.

Derken, bir gün, hiçbir açıklama yapmadan bisiklet binmeyi bırakıyor. Çok geçmeden bisikletin kendi de kayboluyor. Kimse tek söz söylemiyor, ama annesinin yenildiğini, hizaya getirildiğini anlıyor, günahın bir bölümünü yüklenmesi gerektiğini biliyor. Kendi kendine, bir gün gönlünü alacağım, diye söz veriyor.

Annesinin bisikletli hali gözünün önünden gitmiyor. Ondan kaçarak Kavaklı Cadde'den yukarı, kendi arzusu-na doğru pedal çeviriyor kadın. Ama gitmesini istemiyor. Kendine ait bir arzusunun olmasını istemiyor. Onun hep evde olmasını, kendi eve geldiğinde onun bekliyor olmasını istiyor. Ona karşı babasıyla her zaman birlik olmuyor: Tek istediği, babasına karşı onunla birlik olmak. Fakat şu durumda o da erkeklerin safında yer alıyor.

2

Annesiyle hiçbir şey paylaşmıyor. Okul hayatını ondan sıkıca saklıyor. Kusursuz gelecek olan dönem karnesinde görünenden başka hiçbir şey öğrenmemesine karar veriyor. Sınıfında hep birinci olacak. Davranışı hep Pekiyi, ilerlemesi Mükemmel olacak. Karnesi aksaksız olduğu sürece ona soru sormaya hakkı olmayacak. Kafasında böyle bir anlaşma kuruyor.

Okuldaki durum: Oğlanlar dayak yiyor. Her gün aynı. Eğilip parmak uçlarına dokunmaları söylenen oğlanlar bir sopayla dayak yiyor.

Üçüncü sınıfta Rob Hart adında bir sınıf arkadaşı var ki, öğretmen onu dövmeyle özellikle seviyor. Üçüncü sınıf öğretmeni, Mrs. Oosthuizen adında saçları kınalı, kolay heyecana kapılır bir kadın. Ailesi bir yerden onu Marie Oosthuizen olarak tanıyor: Kadın tiyatro oyunlarında yer alıyor ve hiç evlenmemiş. Belli ki okul dışında da bir hayatı var, ama ne olduğunu tahayyül edemiyor. Zaten hiçbir öğretmenin okul dışındaki hayatını tahayyül edemiyor.

Mrs. Oosthuizen'in öfkeden gözü kararınca Rob Hart'ı sırasından çağırıyor, eğilmesini söylüyor ve kışına vurmaya başlıyor. Darbeler peş peşe öyle hızla sıralanıyor ki, sopa Rob Hart'ın kışından sanki neredeyse hiç

kalkmıyor. Mrs. Oosthuizen'in işi bittiğinde çocuğun yüzü kızarmış oluyor. Fakat ağlamıyor; hatta yüzünün kızartısı sırf eğilmesinden bile olabilir. Mrs. Oosthuizen'se derin derin soluyor ve ağlamanın eşliğinde görünüyor... ağlamanın ve başka taşkınlıkların.

Böylesine denetimsiz duygu patlamalarının ardından bütün sınıf susuyor ve zil çalana kadar da öyle kalıyor.

Mrs. Oosthuizen, Rob Hart'ı ağlatmayı hiç başaramıyor; belki bu yüzden gözü o kadar kararıyor ve onu o kadar –kimseyi dövmediği kadar– dövüyor. Rob Hart sınıftaki oğlanların en büyüğü, ondan neredeyse iki yaş büyük (o ise sınıfın en küçüğü); Rob Hart'la Bayan Oosthuizen arasında vâkıf olamadığı bir şeylerin döndüğünü seziyor.

Rob Hart, pervasızca uzun boylu ve yakışıklı. Akıllı olmamasına, hatta sınıfta kalması bile mümkün olmasına rağmen ona bir meyli var. Rob Hart, onun henüz yol bulamadığı bir dünyanın üyesi: cinsellik ve dayaklı bir dünyanın.

Kendisine gelince; ne Mrs.Oosthuizen'den ne de başka birinden dayak yemeye hevesi yok. Dayak yemenin fikri bile onu utancından kıvrandırıyor. Öyle bir duruma düşmemek için yapmayacağı şey yok. O bakımdan onda doğal olmayan bir yan var ve o da bunu biliyor. O, çocukların yalnızca dövülmediği değil, büyüklere de adlarıyla hitap edildiği, kimsenin kiliseye gitmediği ve ayakkabıların her gün giyildiği doğal olmayan ve utanç verici bir aileden geliyor.

İster erkek olsun ister kadın, okulundaki her öğretmenin bir sopası var ve onu istediği gibi kullanabiliyor. O sopaların her birinin, oğlanların da bildikleri ve bitip tükenmezcesine konuştukları bir kişiliği, bir karakteri var. Bilgiç uzmanların edasıyla oğlanlar sopaların karakterini ve verdikleri acının niteliğini tartıyor, onu kullanan öğretmenlerin kol ve bilek tekniklerini karşılaştırı-

yorlar. Kimse çağrılıp eğilmenin ve arkadan dayak yemenin utancından söz etmiyor.

Kendisi de tecrübe etmeden bu konuşmalara katılması mümkün değil. Yine de en önemli kaygısının acıyla ilgili olmadığını biliyor. Öbür oğlanlar dayanabiliyorsa, iradesi çok daha güçlü olan kendisi de dayanabilir. Ama utanca dayanamaz. O utancın o kadar fena, o kadar yıldırıcı olacağından korkuyor ki, adı çağrılınca sırasına sıkıca tutunacak ve oradan ayrılmayacak. Buysa daha büyük bir utanç demek: onu öbür oğlanlardan ayıracak, aleyhine döndürecek bir utanç. Dayak yemek için çağrılırsa o kadar aşağılayıcı bir manzara yaşanacak ki, bir daha hiç okula dönemeyecek; sonunda kendini öldürmekten başka çaresi kalmayacak.

Yani bunun bedeli ağır. Sınıfta o yüzden çıt çıkarmıyor. O yüzden her zaman tertipli, her zaman ev ödevlerini yapıyor, her zaman cevapları biliyor. Sıkıysa bilmesin. Bilmezse dayak yiyebilir ve ha dayak yemiş, ha dayak yemesine ramak kalmış, hiç fark etmez, sonunda ölecektir.

İşin tuhafı, onu pençesine alan dehşetin büyüsunü bozmak için bir dayağın yetmesi. Bunun farkında: Taş kesilip direnmeye kalmadan şu dayak işleminden bir şekilde alelacele geçirilse, bedensel tecavüz zor yoluyla çabucak halledilse, öbür taraftan normal bir oğlan olarak çıkabilecek, öğretmenler ve sopaları ve onların verdiği türlü acıların derece ve tatlarıyla ilgili tartışmalara kolayca katılabilecek. Fakat kendi başına bu engeli aşmıyor.

Onu dövmediği için annesini suçluyor. Bir yandan ayakkabı giydiği, halk kütüphanesinden kitap aldığı ve grip olduğunda okula gitmediği için hoşnut, öbür yandan çocuklarını normal yetiştirmediği ve onlara normal bir hayat sürdürmediği için annesine kızgın. Babası, eğer ipleri babası eline alacak olsa onları normal bir aileye çevirir. Babası her bakımdan normal. Babasının normalli-

ğinden, yani onun arada bir tutan öfkesinden ve dövme tehditlerinden onu koruduğu için annesine minnettar. Aynı zamanda, onu doğal olmayan, yaşamayı sürdürmek için korunmaya muhtaç bir şeye çevirdiği için ona kızgın.

Sopalar içinde en akılda kalıcı olan Mrs. Oosthuizen'inki değil. Çünkü en korkutucu sopa, ağaç işleri öğretmeni Mr. Lategan'inki. Mr. Lategan'ın sopası çoğu öğretmenin tercih ettiği gibi uzun ve esnek değil. Onunki kısa, kalın ve dolgun; aslında sopadan çok baston veya copa benziyor. Lategan'ın onu yalnızca büyük oğlanlarda kullandığı, küçük oğlanların o kadarını kaldıramayacağı rivayet ediliyor. Bay Lategan'ın sopasıyla üniversiteye girmeye aday oğlanları bile ağlayıp zırlattığı, merhamet için yalvarttığı, altlarına işettiği ve kendilerini rezil ettirdiği rivayet ediliyor.

Mr. Lategan kısacık dimdik saçları ve bıyığı olan kısa boylu bir adam. Başparmaklarından biri eksik: O parmağın olması gereken yerde düzgün mor bir yara izi var. Mr. Lategan neredeyse hiç konuşmaz. Küçük oğlanlara ağaç işleri öğretmek çok altında kalan, isteksizce yaptığı bir işmiş gibi hep mesafeli, hep sinirlidir. Derslerin çoğunda, oğlanlar hassasiyetle ölçüm yapar, testere ve ege kullanırken o pencerede dikilip bahçeye bakar. Şu dolgun sopa bazı zamanlar yanındadır; derin düşüncelere dalmışken onu pantolonunun bacağına pat pat vurur. Teftiş turuna başlamak üzere yaklaştığında da yanlışları nefretle gösterir, sonra omuzlarını silkerek yoluna devam eder.

Oğlanların, öğretmenlerin sopalarıyla alay etmelerine göz yumuluyor. Hatta öğretmenlere sataşmak için izin verilen yegâne konu budur. Oğlanlar, "Öttürün, hocam!" dediklerinde Mr. Gouws'un bileği birdenbire harekete geçecek ve uzun sopası (beşinci sınıf öğretmeni olmasına rağmen okuldaki en uzununu) havada vınlayacaktır.

Fakat Mr. Lategan'la kimse şaka yapmıyor. Sopasıy-

la kazık kadar oğlanlara yapabileceklerinden dolayı Mr. Lategan'dan korkuluyor.

Babasıyla amcaları Noel zamanı çiftlikte bir araya geldiklerinde sohbet her seferinde mutlaka okul günlerine dönüyor. Öğretmenler ve sopalarını anıyorlar; sopaların kışlarında mor dayak izleri kabarttığı ve tensel hafızalarındaki acısının günlerce asılı kaldığı soğuk kış sabahlarını hatırlıyorlar. Sözlerinde özlemin ve haz veren bir korkunun tınısı var. O ise kendini olabildiğince unutturarak pürdikkat dinliyor. Sohbe es verilen bir anda sözün ona dönmesini, sopanın onun hayatındaki yeri hakkında soru sorulmasını istemiyor. Hayatında hiç dayak yemediği için derin bir utanç duyuyor. Sopalar hakkında bu insanlar gibi kolay, bilen bir edayla konuşması mümkün değil.

Kendinde bir hasar olduğunu hissediyor. Bir şeyin sürekli olarak içini kemirdiğini hissediyor: bir duvarın, bir zararın aşındırılması gibi. Kemirmenin denetimden çıkmasını önlemek için kendini olabildiğince sıkıyor. Durdurmak değil, denetimden çıkmasını önlemek: Hiçbir şey onu durduramaz.

Haftada bir o ve sınıfı, beden eğitimi için okul arazisini topluca arşınlayıp spor salonuna gidiyorlar. Soyunma odasında beyaz atlet ve şortlarını giyiniyorlar. Sonra yine beyazlar içindeki Mr. Bernard'ın yönetiminde, yarım saat boyunca atlama beygirinin üstünden atlıyor, jimnastik topu atıyor veya zıplayarak ellerini başlarının üstünde çırpıyorlar.

Bunların hepsi yalınayak yapılıyor. Beden eğitimi için ayaklarını, hep giyimli olan ayaklarını soyma düşüncesi onu günler öncesinden kaygılandırmaya başlıyor. Fakat ayakkabılarla çoraplar bir çıktı mı bunun hiç de zor olmadığını görüyor. Tek yapması gereken, utanma duygusundan sıyrılmak ve bir çırpıda, alelacele soyunuvermek; bir bakmış ki, ayakları herkesinkiler gibi. O utanma duygusu

hâlâ yakında bir yerde, ona dönmeyi bekliyor; ama kişisel bir utanç bu, öbür oğlanların bilmesi gereken bir şey değil.

Ayakları yumuşak ve beyaz; onun dışında öbürlerinden hiçbir farkı yok, ayakkabısı olmayan ve okula yalnız ayak gelen oğlanlarından bile. Beden dersini ve ders için soyunmayı sevmiyor, ama başka şeylere tahammül ettiği gibi buna da tahammül edebileceğini kendine telkin ediyor.

Sonra bir gün düzende bir değişiklik oluyor. Bir çeşit tenis öğrenmek için spor salonundan tenis sahasına gönderiliyorlar. Tenis sahası biraz uzakta; yolu dikkatle yürümek, çakıltaşlarının arasında adımlarını kollayarak atmak zorunda. Yaz güneşinin altında, sahanın kaplaması bile o kadar sıcak ki, yanmamak için bir ayağından öbürüne hoplaması gerekiyor. Soyunma odasına dönüp ayakkabılarını giyince rahatlıyor ama artık çok geç, öğleden sonra güçlükle yürüyor; annesi ayakkabılarını çıkarınca tabanlarının su toplayıp kanadığını görüyor.

İyileşene kadar evde üç gün geçiriyor. Dördüncü gün annesinin yazdığı bir pusulayla, öfkeli üslubunu bildiği ve onayladığı bir pusulayla okula dönüyor. Saflarda yerini alan yaralı bir savaşçı gibi aksayarak öbürlerinin arasından kendi sırasına gidiyor.

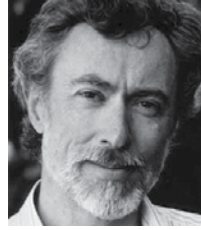
Sınıf arkadaşları fısıltıyla, “Neden yoktun?” diye soruyorlar.

O da fısıltıyla, “Yürüyemiyordum, tenisten ayaklarım su topladı,” diye cevaplıyor.

Şaşkınlık ve anlayış beklerken ona güldüklerini görüyor. Ayakkabı giyen sınıf arkadaşları bile onu ciddiye almıyorlar. Nasılsa onların da tabanları sertleşmiş, ayakları su toplamıyor. Sadece onun ayakları yumuşak ve öyle görünüyor ki, yumuşak ayaklar bir ayrıcalık sağlamıyor. Birdenbire yalnız kaldığını hissediyor; hem kendisinin hem de arkasındaki annesinin.

Nobel ödüllü Coetzee,
dünyanın yaşayan en önemli
yazarlarından biri olarak
gösteriliyor.

J.M. Coetzee, kazandığı Booker Ödülleri almaya bile gitmeyecek kadar içine kapalı bir yazar. Rian Malan onu şöyle anlatıyor: “Coetzee bir keşiş gibi disiplinli ve ölçülü yaşar. İçki ve sigara içmez, et yemez. Formunu korumak için bisikletle kilometrelerce yol yapar. Her sabah en az bir saatini çalışma masasının başında geçirir.” Yine başka bir meslektaşı, Coetzee’yle çalıştığı 10 yıl içinde onun sadece bir kez güldüğünü görmüş. Birkaç kez Coetzee’nin de bulunduğu yemek davetlerine katılan bir tanıdığı ise davet boyunca ağzından tek sözcük çıkmadığını belirtiyor.

Kendisini böyle gizleyen bir yazarın yaşamöyküsünü yazması, şaşırtıcı gelebilir. Ne var ki Coetzee bu kitabıyla, yaşamdaki olayların “geçmiş” gerçeğiyle “bugün” anımsanan bölümü arasındaki gerilime sıkışan alışlagelmiş otobiyografi geleneğine sırt çeviriyor. Yaşamını katı bir gerçekçilikle aktarırken kendisi hakkında pek çok şeyi anlatıyor, ama ne kadarının gerçek ne kadarının kurgu olduğu belli değil. Kitabın *Çocukluk* ve *Gençlik* bölümleri, birinci değil üçüncü şahıs ağzından aktarılarak kurguya daha da yaklaşıyor. Buna karşılık *Yaz Mevsimi* bölümü, yazarı iyice dışlayarak biyografisini yaşamında yer tutmuş beş kişiyle yapılan röportajlar şeklinde sunuyor.

Sonuçta *Taşra Hayatından Manzaralar*, otobiyografi değil, “otobiyografik roman” ya da “kurgulanmış biyografi” olarak tanımlanıyor.

Kapak resmi: MARK ATKINS

ISBN 978-975-07-1322-4

9 789750 713224